

Respons

Guinea: Demonstrasjonen i Conakry 28. september 2009

Problemstilling/spørsmål:

- Bakgrunn for demonstrasjonen
- Er det rapportert om reaksjoner mot deltagerne i etterkant av demonstrasjonen?
- Har seksualisert vold mot kvinner forekommet etter demonstrasjonen 28. september 2009? Skjer den i så fall vilkårlig?

Bakgrunn for demonstrasjonen

Bare få timer etter at Guineas president gjennom tjuetvåne år, Lansana Conté, døde den 23. desember 2008, grep en gruppe offiserer fra den guineanske hæren makten gjennom et kupp. Kuppet foregikk uten dødsfall eller rapporterte overgrep mot sivile. En militærjunta som kalte seg *Conseil National pour la Démocratie et le Développement* (CNDD), ledet av kaptein Moussa Dadis Camara, ble i begynnelsen møtt med en beskjedent optimisme og velvilje av befolkningen i Guinea, som håpet på endring og fremgang etter tiår med vanstyre og politisk ufrihet under Lansana Conté. Spenningen økte imidlertid da Dadis Camara annonserte at han ville stille som kandidat i det forekommende presidentvalget på forsommeren 2009. Dette førte til et sammenbrudd i dialogen med opposisjonen, som hadde samlet seg i koalisjonen *Forces Vives*. Opposisjonen hadde i tiden etter kuppet valgt å stole på juntaens løfter om å arbeide for en demokratisk overgang og hadde derfor gått inn i en dialog med juntaen. Juntaen blokkerte dannelsen av et overgangsråd (*Conseil National de Transition*, CNT), som var et av nøkkelelementene i den planlagte overgangen til demokratisk styre som juntaen og opposisjonen hadde blitt enige om. Politiske diskusjoner ble forbudt i statlig media, og opposisjonsledere og andre ble utsatt for trusler fra hæren. I denne situasjonen oppfattet folk det slik at demonstrasjoner var det eneste middelet som sto igjen for å protestere mot juntaen.

Den 28. september 2009 organiserte opposisjonen en demonstrasjon mot juntaen på Conakry stadion. Mens folkemengden fredelig demonstrerte mot juntaen, begynte soldater fra presidentgarden og militærgrupper å skyte på demonstrantene, slå dem og voldta kvinner. Ifølge Amnesty International (2010) ble 150 mennesker drept, 40 kvinner voldtatt og rundt 1500 mennesker såret. Mange forsvant under demonstrasjonen og i dagene som fulgte, og mange ble anholdt og utsatt for vold før de ble sluppet løs, ofte mot betaling.

Respons **Guinea: Demonstrasjonen i Conakry 28. september 2009**

Opposisjonsledere ble slått og hjemmene til flere av dem ble plyndret. Overgrepene fortsatte dagen etter da sikkerhetsstyrkene patruljerte opposisjonsvennlige bydeler i Conakry på jakt etter opposisjonsledere og -tilhengere.

Er det rapportert om reaksjoner mot deltagerne i etterkant av demonstrasjonen?

Ifølge Amnesty (2010) ble mange demonstranter utsatt for vold og tortur da de ble anholdt under demonstrasjonen. Flere anholdte demonstranter døde av skadene. Flere ble også anholdt ved militærforlegningene etter at de kom for å forhøre seg om skjebnen til familie og venner. De fleste ble løslatt etter kort tid (fra noen timer opp til én uke), ofte mot løsepenger.

I dagene etter demonstrasjonen patruljerte militæret bydeler i Conakry som ble regnet som opposisjonsvennlige, for eksempel Bomboli, Hamdallaye, Dar-es-Salaam, Koloma I og Cosa. Det ble rapportert om drap, vold, voldtekt og plyndring i dagene etter demonstrasjonen.

Ifølge Human Rights Watch (2009) ser det ut til at arrestasjonene var vilkårlige, men de antyder likevel muligheten for at fulaniene (også kalt *peul*) ble spesielt rammet, særlig under patruljeringene i ulike bydeler i Conakry i dagene etter demonstrasjonen. Guineansk politikk følger til en viss grad etniske skillelinjer, så det er følgelig vanskelig å avgjøre hvorvidt fulaniene i tilfelle ble rammet på grunn av sin etniske opprinnelse eller fordi de i stor grad tilhører opposisjonspartiene i guineansk politikk.

Ifølge Human Rights Watch (2009) ble ingen av de anholdte avhørt, og det finnes ingen informasjon om at myndighetene skal ha ført lister over anholdte.

Det er ikke kjent at personer uten politiske tillitsverv på høyt nivå som var tilstede under demonstrasjonen skal ha blitt utsatt for reaksjoner fra myndighetene i etterkant. Unntaket er at voldtatte kvinner som vitnet for den FN-nedsatte undersøkelseskommissjonen skal ha mottatt drapstrusler i etterkant av vitnemålet (Amnesty 2010).

Har seksualisert vold mot kvinner forekommet etter demonstrasjonen 28. september 2009? Skjer den i så fall vilkårlig?

Enkeltilfeller av seksualisert vold mot kvinner har forekommet både før og etter 28. september 2009, men ikke i politisk øyemed, slik som under demonstrasjonen. IRIN News (2009) legger også vekt på det uventede ved denne strategien: "Even in Guinea, which since independence in 1958 has regularly seen military repression of civilians, the sexual violence that took place on 28 September was a shock". IRIN siterer videre lederen for den guineanske kvinnerettsorganisasjonen *Coalition Nationale de Guinée pour les Droits et la Citoyenneté des Femmes*, Nanfadima Magassouba: "We did not know Guineans could do this to Guineans" (IRIN News 2009).

Det er ikke meldt om systematisk bruk av seksualisert vold mot kvinner etter demonstrasjonen 28. september 2009, men Landinfo kan ikke utelukke at enkeltilfeller kan ha forekommet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2010, 24. februar). *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson". The events of 28 September 2009 and their aftermath.* London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR29/001/2010/en/ab0336e0-1ce8-4110-9203-302798ae21d0/afr290012010en.pdf> [lastet ned 3. mai 2010]
- Human Rights Watch (2009, 17. desember). *Bloody Monday. The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea.* New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/node/87190> [lastet ned 3. mai 2010]
- IRIN News (2009, 9. oktober). *Guinea: In the aftermath of rape.* *IRIN News.* Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=86527> [lastet ned 3. mai 2010]

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.